

Redactioneel

Merel de Bruijn
Nathalie Stolwijk
Jette Westerbeek
Jule van den Berg
Stefan Vermeent

Dit nummer van *Social Cosmos* breekt met een traditie: de voertaal is niet langer het Engels, maar Nederlands. Dit maakt het nummer voor een ruimer publiek toegankelijk. Hiermee past het in de opvattingen van een recente kritische beweging aan de Nederlandse universiteiten: *Science in Transition*, die onder meer bepleit dat wetenschap zich beter moet verhouden tot het publiek (Dijstelbloem, Huisman, Miedema en Mijnhardt, 2014). Wetenschap heeft nooit stil gestaan en er is altijd een wederzijdse beïnvloeding geweest met de maatschappij waarbinnen zij functioneert. De huidige maatschappij brengt echter nieuwe problemen en zorgen met zich mee. Deze zorgen omvatten onder meer de nadruk op de kwantiteit in plaats van de kwaliteit van het onderzoek, dat wil zeggen de grote waarde die wordt gehecht aan impactcijfers en het aantal citaten. Verder gaan de zorgen in op de gebrekkige dialoog tussen wetenschap, politiek en samenleving over complexe kwesties als energiezekerheid, klimaatveranderingen en voedselveiligheid. Daarnaast staat de kwaliteit van het universitaire onderwijs onder druk door toegenomen studentenaantallen en achterblijvende docenturen en financiering. Alsof dat nog niet genoeg is, is het imago van de wetenschap verder geschaad door meerdere gevallen van fraude en plagiaat. Denk aan de Diederik stapel-affaire, die door de uitvoerige media-aandacht in het collectieve geheugen staat gegrift.

Science in Transition bekijkt de huidige wetenschapspraktijk dus met een kritische blik en de huidige honoursstudenten van de Sociale Faculteit sluiten zich daarbij aan. Ook zij kijken in de hier verzamelde artikelen met een kritische blik naar het onderzoek dat op een veelheid aan terreinen is verricht, met het oog op de bovenstaande problematiek. De auteurs vragen zich onder andere af wat de maatschappelijke relevantie van de onderwerpen is of zou moeten zijn, wat de invloed van de publicatiedruk is, hoe het vertrouwen in de wetenschap hersteld zou kunnen worden en wat bij zou kunnen dragen aan een grotere kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek. In elk artikel worden bovendien twee verschillende stijlen van wetenschapsbeoefening met elkaar geconfronteerd. Volgens Crombie zijn er zes wetenschapsstijlen (Kwa, 2014) en welke stijl wordt gehanteerd bij het onderzoek, kan invloed hebben op de bevindingen. In de artikelen komt het vraagstuk naar voren of de wetenschapsstijlen al dan niet gecombineerd kunnen worden en wat de gevolgen hiervan kunnen zijn.

Er zijn uiteenlopende onderwerpen gekozen voor de artikelen van deze editie van de *Social Cosmos*, van depressie en veranderende attitudes ten opzichte van homoseksualiteit tot excessief sporten of het ontstaan van demonstraties. De volgorde van de artikelen is ruwweg ingegeven door de accenten die de artikelen in hun bespreking van de onderzoeken over al die verschillende onderwerpen leggen. Bij de eerste drie artikelen (Van Grinsven; Van Wijk; Van Zoest) ligt de nadruk op de maatschappelijke relevantie die al dan niet aanwezig is bij de besproken onderzoeken. Daarna volgt een zevental artikelen (Mans; Blaak; Van Pelt; Van den Berg; Lensink; Arbon; Thijssen) waarin de besproken onderzoeken uitnodigen tot bespiegelingen over de publicatiedruk en het afnemend vertrouwen in de wetenschap. In de laatste vier artikelen (Vermeent; Van den Aardweg; Van Est; Visser) ten slotte, ligt het accent in de bespreking van de onderzoeken op de kwaliteit van de wetenschappelijke kennis en van de gebruikte onderzoeksmethode.

Concluderend kan worden gesteld dat in alle gepubliceerde artikelen een deel van de thematiek van *Science in transition* naar voren komt, met name het deel dat gaat over de onderzoekspraktijk, de publicatiedruk en de effecten ervan op het vertrouwen van het publiek in de wetenschap. Echte concrete oplossingen zijn nog niet gevonden, en daar is de wetenschap wellicht ook nog niet klaar voor. Eén ding is echter zeker: de problematiek is op de kaart gezet. Dit is de eerste belangrijke stap naar verbetering.

Januari 2015

Referentie

Dijstelbloem, H., Huisman, F., Miedema, F., & Mijnhardt, W. (2014). *Science in transition stand van zaken: Debat, beweging en aanbevelingen*. Verkregen van <http://www.scienceintransition.nl/artikelen-overzicht>

Kwa, C. (2014). *Kernthema's in de wetenschapsfilosofie*. Boom Lemma uitgevers: Den Haag.